

B.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct/Nov.-2023
Education (Optional) Paper-IV

EDUO4: Education in Pre-Independence India

Day and Date: Wednesday, 06/12/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 The aim of education in Buddhist period was
 a) Economic progress b) Social development c) Propagation of Dhamma d) Attainment of salvation
- 2 In the Buddhist era, when a student turned 12 years old, a ritual was performed.
 a) Pabjja b) Upasampada c) Upanayana d) Maujibandhan
- 3 is a Buddhist scripture.
 a) Gita b) Quran c) Upanishad d) Vinayapitika
- 4 The eight ways shown by the Buddha for the destruction of suffering are called-----
 a) Sankalp b) Aryastya c) Triratne d) Ashtangika path
- 5 The principle enunciated by Gautama Buddha is----
 a) The whole world is full of happiness. b) This whole world is full of suffering.
 c) The whole world is full of love. d) The whole world is full of kindness.
- 6 During the Muslim period, higher education was imparted in -----
 a) Maktab b) Madrasa c) Sangh d) Temple
- 7 -----religion does not believe in reincarnation.
 a) Islam b) Hinduism c) Buddhism d) a and c
- 8 Prophet Muhammad used -----method of teaching while preaching to the people.
 a) Lecture b) Discussion c) Question d) Example
- 9 Under Muslim rule a teacher would be known as-----
 a) Guru b) Maulvi c) Teacher d) Acharya
- 10 In Akbar's court there was a famous singer named -----.
 a) Nagasen b) Tansen c) Bhimsen d) Anarkali
- 11 The Public Education Consultative Committee established a Sanskrit College at -----.
 a) Kolkata b) Agra c) Delhi d) All of the above
- 12 In Wood's theory of education, the aim of education was -----
 a) Intellectual development b) Moral development c) Economic development d) All of the above
- 13 In Wood's Dispatch emphasis on education was recommended on -----
 a) Vocational education b) Female education c) Muslim education d) All of the above

- 14 Lord Macaulay's Downword Filtration Theory was opposed by-----
 a) Mahatma Phule b) Lokmanya Tilak c) Raja Rammohan Roy d) Agarkar
- 15 The Public Education Advisory Committee had a total of ----- members.
 a) 8 b)10 c)12 d)14
- Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .** 15

- 1 Curriculum in Buddhist period .
- 2 Teaching Methods in Buddhist education period.
- 3 Teacher-Student relationship in Muslim education period.
- 4 Thoughts of Mahitbhasha Nishth group.

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) . 15

- 1 Explain role of teacher in Buddhist priod.
- 2 Explain teaching methods in Islamic period.
- 3 Evaluate Macaulay's Downword Filtration theory.
- 4 Write recommendations in Woods Dispatch .

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two). 15

- 1 Explain relation between teacher -student in buddhist period.
- 2 Explain educational objectives in Muslim period.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा. १५

- 1 बौद्ध कालखंडातील शिक्षणाचे ध्येय हे होते.
 अ) आर्थिक प्रगती ब) समाज विकास क) धम्माचा प्रसार ड) मोक्षप्राप्ती
- 2 बौद्ध कालखंडातील विद्यार्थी 12 वर्षांचा झाल्यावर विधी होत असे.
 अ) पब्बजा ब) उपसंपदा क) उपनयन ड) मौजीबंधन
- 3 हा बौद्ध धर्मग्रंथ आहे.
 अ) गीता ब) कुराण क) उपनिषद ड) विनयपिटिका
- 4 दुःखांचा नाश करण्यासाठी बुद्धाने जे आठ मार्ग दाखविले आहेत त्यांना-----म्हणतात.
 अ) संकल्प ब) आर्यसत्य क) त्रिरत्ने ड) अष्टांगिक मार्ग
- 5 गौतम बुद्धाने प्रतिपादित केलेले मूलतत्त्व म्हणजे-----
 अ)संपूर्ण जगात आनंदाने भरलेले आहे. ब) हे संपूर्ण जग दुःखाने भरलेले आहे.
 क)संपूर्ण जग प्रेमाने भरलेले आहे. ड)संपूर्ण जग दयाळूपणा आणि भरलेले आहे.
- 6 मुस्लिम कालखंडात उच्च शिक्षण----- मध्ये दिले जात होते
 अ)मकतब ब)मदरसा क)संघ ड) मंदिर

- 7 पुनर्जन्मावर----- धर्मात विश्वास ठेवला जात नाही.
अ) इस्लाम ब)हिंदू क)बौद्ध ड) अ आणि क
- 8 महमद पैगंबर जनतेला उपदेश करताना -----या अध्यापन पद्धतीचा वापर करत असत .
अ)व्याख्यान ब)चर्चा क)प्रश्न ड) उदाहरण
- 9 मुस्लिम राजवटीत शिक्षकाला----- या नावाने ओळखले जाईल
अ) गुरु ब)मौलवी क)शिक्षक ड) आचार्य
- 10 अकबराच्या दरबारात----- नावाचा प्रसिद्ध गायक होता.
अ)नागसेन ब)तानसेन क)भीमसेन ड) अनारकली
- 11 लोकशिक्षण सल्लागार समितीने----- येथे संस्कृत महाविद्यालयची स्थापना केली.
अ)कोलकत्ता ब)आग्रा क)दिल्ली ड) वरील सर्व
- 12 वूडच्या शैक्षणिक खलित्यामध्ये----- शिक्षणाचे उद्दिष्ट होते.
अ)बौद्धिक विकास ब)नैतिक विकास क)आर्थिक विकास ड) वरील सर्व
- 13 वूडच्या खलित्यामध्ये----- शिक्षणावर भर देण्याची शिफारस करण्यात आली. अ)व्यवसायिक शिक्षण ब) स्त्री शिक्षण क) मुस्लिमांचे शिक्षण ड) वरील सर्व
- 14 लॉर्ड मेकालेच्या झिरपता सिद्धांताला-----यांनी विरोध केला.
अ)महात्मा फुले ब) लोकमान्य टिळक क)राजा राममोहन रॉय ड) आगरकर
- 15 लोकशिक्षण सल्लागार समितीमध्ये एकूण----- सदस्य होते.
अ) 8 ब) 10 क) 12 ड) 14

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 बौद्ध कालखंडातील अभ्यासक्रम
- 2 बौद्ध धर्मीय शिक्षणाची अध्यापन पद्धती
- 3 मुस्लिम शिक्षण प्रणालीतील गुरू-शिष्य संबंध
- 4 माहितभाषानिष्ठ गटाचे विचार

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 बौद्ध कालखंडातील शिक्षकाची भूमिका स्पष्ट करा
- 2 इस्लामिक कालखंडातील अध्यापनाच्या पद्धती स्पष्ट करा
- 3 मेकालेच्या ' शिक्षणाच्या झिरपता सिद्धांताचे ' मूल्यमापन करा.
- 4 वूडच्या खलित्यातील शिफारशी लिहा.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 बौद्ध कालखंडातील गुरु शिष्य संबंध स्पष्ट करा .
- 2 इस्लामिक कालखंडातील शिक्षणाची ध्येये स्पष्ट करा.

Model Answer Paper

B.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct/Nov.-2023

Education (Optional) Paper-IV

EDUO4: Education in Pre-Independence India

Day and Date: Wednesday, 06/12/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

1 बौद्ध कालखंडातील शिक्षणाचे ध्येय हे होते.

अ) आर्थिक प्रगती ब) समाज विकास क) धम्माचा प्रसार ड) मोक्षप्राप्ती

Option 3

2 बौद्ध कालखंडातील विद्यार्थी 12 वर्षांचा झाल्यावर विधी होत असे.

अ) पळ्ळा ब) उपसंपदा क) उपनयन ड) मौजीबंधन

Option 1

3 हा बौद्ध धर्मग्रंथ आहे.

अ) गीता ब) कुराण क) उपनिषद ड) विनयपिटिका

Option 4

4 दुःखांचा नाश करण्यासाठी बुद्धाने जे आठ मार्ग दाखविले आहेत त्यांना-----म्हणतात.

अ) संकल्प ब) आर्यसत्य क) त्रिरत्ने ड) अष्टांगिक मार्ग

Option 4

5 गौतम बुद्धाने प्रतिपादित केलेले मूलतत्त्व म्हणजे-----

अ)संपूर्ण जगात आनंदाने भरलेले आहे. ब) हे संपूर्ण जग दुःखाने भरलेले आहे.

क)संपूर्ण जग प्रेमाने भरलेले आहे. ड)संपूर्ण जग दयाळूपणा आणि भरलेले आहे.

Option 2

6 मुस्लिम कालखंडात उच्च शिक्षण----- मध्ये दिले जात होते

अ)मकतब ब)मदरसा क)संघ ड) मंदिर

Option 2

7 पुनर्जन्मावर----- धर्मात विश्वास ठेवला जात नाही.

अ) इस्लाम ब)हिंदू क)बौद्ध ड) अ आणि क

Option 4

8 महमद पैगंबर जनतेला उपदेश करताना -----या अध्यापन पद्धतीचा वापर करत असत .

अ)व्याख्यान ब)चर्चा क)प्रश्न ड) उदाहरण

Option 3

9 मुस्लिम राजवटीत शिक्षकाला----- या नावाने ओळखले जाईल

अ) गुरु ब)मौलवी क)शिक्षक ड) आचार्य

Option 2

10 अकबराच्या दरबारात----- नावाचा प्रसिद्ध गायक होता.

अ)नागसेन ब)तानसेन क)भीमसेन ड) अनारकली

Option 2

11 लोकशिक्षण सल्लागार समितीने----- येथे संस्कृत महाविद्यालयची स्थापना केली.

अ)कोलकत्ता ब)आग्रा क)दिल्ली ड) वरील सर्व

Option 4

12 वूडच्या शैक्षणिक खलित्यामध्ये----- शिक्षणाचे उद्दिष्ट होते.

अ)बौद्धिक विकास ब)नैतिक विकास क)आर्थिक विकास ड) वरील सर्व

Option 4

13 वूडच्या खलित्यामध्ये----- शिक्षणावर भर देण्याची शिफारस करण्यात आली. अ)व्यवसायिक शिक्षण ब) स्त्री शिक्षण क) मुस्लिमांचे शिक्षण ड) वरील सर्व

Option 4

14 लॉर्ड मेकालेच्या झिरपता सिद्धांताला-----यांनी विरोध केला.

अ)महात्मा फुले ब) लोकमान्य टिळक क)राजा राममोहन रॉय ड) आगरकर

Option 1

15 लोकशिक्षण सल्लागार समितीमध्ये एकूण----- सदस्य होते.

अ) 8 ब) 10 क) 12 ड) 14

Option 2

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 बौद्ध कालखंडातील अभ्यासक्रम

Ans:

2 बौद्ध धर्मीय शिक्षणाची अध्यापन पद्धती

Ans:

3 मुस्लिम शिक्षण प्रणालीतील गुरू-शिष्य संबंध

Ans:

4 माहितभाषानिष्ठ गटाचे विचार

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 बौद्ध कालखंडातील शिक्षकाची भूमिका स्पष्ट करा

Ans:

2 इस्लामिक कालखंडातील अध्यापनाच्या पद्धती स्पष्ट करा

Ans:

3 मेकालेच्या 'शिक्षणाच्या झिरपता सिद्धांताचे' मूल्यमापन करा.

Ans:

4 वूडच्या खलित्यातील शिफारशी लिहा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 बौद्ध कालखंडातील गुरु शिष्य संबंध स्पष्ट करा .

Ans:

2 इस्लामिक कालखंडातील शिक्षणाची ध्येये स्पष्ट करा.

Ans:
